

Södertörns högskola | Institutionen för kultur och lärande |
Självständigt arbete 1, 15 hp | Grundlärarutbildning med inriktning F-3
Vårterminen 2015

Sociala medier: en del av vår samtid

*-En kvalitativ studie om fem lärares syn på sociala
medier i förhållande till undervisning och
identitetsskapande*

Av: Elin Boström
Handledare: Henrik Bohlin

Abstract

English title: Social media: a part of our contemporary- A qualitative study of five teachers' views on social media in relation to education and identity work

Author's name: Elin Boström

Semester: Spring 2015

Supervisor's name: Henrik Bohlin

In the report Ungar & Medier 2012/13, statistics show that the users of social media are becoming increasingly younger at age and that social media has become a natural part of children and young people's everyday lives (Statens medieråd, 2013). The purpose of this study is to examine how five teachers experiencing and think about social media's impact on their students and teaching. And also what effects the teachers describe that social media has contributed to in students' identity work. I have, based on the purpose of this study issued following questions: *What is social media, according to the teachers?, How do the teachers think about their students' use of social media?, How do the teachers think that social media has influenced their teaching? And how do the teachers describe / experiencing the impact that social media has contributed to in the students' identity work?*

This study is made through a qualitative method based on interviews with five teachers. The results show that all of the teachers agree that social media is a part of our present. The teachers' talk about various ways social media has affected their teaching, but most often the discussion has been about values, laws and regulations, concerning the etiquette on social media. The teachers' believe that social media has had an effect on the children's identity. They believe that children today, focus on appearance, perfection, performance and material objects, which automatically will affect children's self-image. According to the teachers, social media has created a new way to show appreciation between individuals, where they are appreciated by comments and likes. But let's all agree that social media is a social place, where children can feel part of their social togetherness and culture.

Keywords: Social media, contemporary technology, childism, identity work, teaching, lifestyle

Nyckelord: Sociala medier, nutida teknologi, barnperspektiv, identitetsskapande, undervisning, livsstil

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	3
1.1 BAKGRUND.....	4
1.1.1 Historiskt perspektiv.....	4
1.1.2 Samhälle, läroplan och undervisning.....	5
1.1.3 De populära sociala medierna.....	6
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	7
2. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	7
2.1 DET SOCIOKULTURELLA PERSPEKTIVET.....	7
2.2 BARNPERSPEKTIV OCH ERKÄNNANDE.....	8
2.3 IDENTITET, MODERNITET OCH SOCIALA MEDIER.....	9
3. TIDIGARE FORSKNING.....	10
3.1 ATT GE BARNEN EN RÖST.....	11
3.2 DET MEDVETNA BARNET.....	11
3.3 SOCIALA MEDIER OCH SJÄLVBILD.....	12
3.4 BARNNS AKTIVITETER PÅ INTERNET.....	12
3.5 IDENTITET OCH FACEBOOK.....	13
4. METOD OCH MATERIAL.....	13
4.1 METOD FÖR INSAMLING AV EMPIRISKT MATERIAL.....	14
4.2 URVAL.....	14
4.3 PRESENTATION AV INFORMANTERNA.....	15
4.4 FORSKNINGSETISKA ASPEKTER.....	15
4.5 GENOMFÖRANDE AV METOD.....	16
4.5.1 Intervju: material och genomförande.....	16
4.5.2 Enkät: material och genomförande.....	16
4.6 BEARBETNING AV EMPIRISKT MATERIAL.....	16
4.7 ANALYSENS AVGRÄNSNINGAR.....	17
4.8 TROVÄRDIGHET OCH GENERALISERBARHET.....	17
5. RESULTAT OCH ANALYS.....	17
5.1 ANVÄNDNING AV SOCIALA MEDIER BLAND ELEVERNA.....	18
5.2 LÄRARNAS UPPFATTNINGAR OM SOCIALA MEDIER.....	19
5.3 SOCIALA MEDIER I FÖRHÅLLANDE TILL BARNENS LIV.....	21
5.4 SOCIALA MEDIER OCH UNDERVISNING.....	24
5.5 SOCIALA MEDIERS EFFEKT PÅ DAGENS ELEVER.....	30
6. SAMMANFATTNING OCH SLUTSATS.....	34
7. KÄLLFÖRTECKNING.....	38
7.1 TRYCKTA KÄLLOR.....	38
7.2 OTRYCKTA KÄLLOR.....	41
BILAGA 1: INTERVJUFRÅGOR.....	42
BILAGA 2: ENKÄTFRÅGOR.....	43
BILAGA 3: ORDLISTA.....	44

1. Inledning

I rapporten Ungar & Medier 2012/13 visar statistik på att användare av sociala medier blir allt yngre i åldrarna och att sociala medier har blivit en naturlig del av barn och ungas vardagsliv. I åldern 9-12 år uppgav 61% av de tillfrågade barnen i rapporten att de använder någon social sajt och att Facebook och Instagram används mest. När man frågade barnen om vilken sajt de helst besöker så var Youtube den populäraste (Statens medieråd 2013, s.4, 42-44). I den nya rapporten Ungar & Medier 2015 uppgav 58% av de tillfrågade 9-12 åringarna att de använder någon social sajt, vilket visar en liten sänkning. I den nya rapporten framgår det dock hur användandet är fördelat mellan könen, något som inte framgick i den tidigare rapporten. Det mest intressanta med rapporten var att flickorna i åldern 9-12 år var mer aktiva på sociala medier än pojkarna i samma ålder (Statens medieråd 2015, s.49). Utifrån det faktum att användare av sociala medier är allt yngre i åldrarna, så blir detta ett väldigt intressant och aktuellt ämne att studera och detta dels på grund av att den tidigare forskningen gällande användandet av sociala medier till mestadels berört unga- och vuxnas användande. Det som jag kommer att lägga fokus på i min uppsats berör hur lärarna uppfattar elevernas användning av sociala medier, samt hur de anser att sociala medier har kommit att påverka den dagliga verksamheten.

Internet har blivit en självklarhet i våra liv och mobilanvändandet har ökat stadigt. Sociala medier har börjat utmana de gamla massmediernas enkelriktade kommunikation och istället så förs en dialog, interaktion, samarbete och viral spridning på sociala medier som ger oss en snabbare information om vad som händer i vårt samhälle (Pålsson 2014, s.15). Lovisa Åblad (2011, s.19) beskriver att den tekniska utvecklingen har möjliggjort för oss att flytta över våra sociala kontakter digitalt och att gränsen mellan den digitala- och verkliga världen näst intill har suddats ut. Vi har blivit en del av de digitala nätverken och agerar genom dem. Brit Stakston (2011) definierar sociala medier som en digital kommunikationsform, där vi delar tankar, erfarenheter och innehåll med varandra. Hon påpekar även vikten av att belysa att det är ett verktyg som är skapat av oss människor utifrån vårt starka behov av att interagera med varandra (Stakston 2011, s.26).

I Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 står de i det centrala innehållet för samhällskunskap i årskurs 1-3 att undervisningen ska behandla *livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer* (Skolverket 2011a, s.200). Enligt min tolkning av kursmålet berör

det elevernas identitetsskapande, grupptillhörighet, kamratskap och etik och moral samt hur det påverkar oss människor i det samhälle vi lever i. Utifrån ovanstående anser jag att sociala medier är av betydande för att förstå hur vi människor kommunicerar och interagerar med varandra idag och detta påverkar självklart våra elever på ett helt annat sätt än för 20 år sedan. Christina Löfving (2011) förklarar att det är först när man har klargjort för målen i ett ämne som undervisningen kan få sitt verkliga innehåll förstått och med det menar hon att varje ämne måste sättas in i en kontext jämte sociala medier. Det betyder att man inte kan utelämna det ena eller det andra i diskussionen och att det är först då, som vi kan skapa oss en förståelse för hur sociala medier påverkar samhället samt hur det kan vara användbara för elevernas lärande (Löfving 2011, s.104).

1.1 Bakgrund

I detta avsnitt kommer jag att vinkla sociala medier utifrån ett historiskt perspektiv samt ur ett aktualitetsperspektiv i samband med läroplanen för årskurs 1 -3. I slutet beskrivs de vanligaste sociala medierna som eleverna använder.

1.1.1 Historiskt perspektiv

Philip Hawang och Björn Nilsson beskriver en av Paul Baltes (1987) sju kännetecken gällande mänsklig utveckling. Kännetecknet definieras som en del av ett historiskt och kulturellt sammanhang, vilket betyder att en tioåring idag inte lever i samma typ av samhälle som en tioåring gjorde för femtio- eller hundra år sedan. Ett samhälle är aldrig statiskt och påverkas ständigt av gjorda erfarenheter och olika krav både ur ett historiskt och kulturellt perspektiv (Hawang & Nilsson 2011, s.21). Den industriella revolutionen menar Löfving (2011) var en snabb förändring som kom att skaka om hela samhällsstrukturen, det var en förändring som bara de barnen som växte upp under denna tid fick vara med om. Hon menar att våra barn idag genomgår samma utveckling nu som de gjorde då, men att det idag handlar om en form av social revolution. Detta främst på grund av att människor i dagens samhälle kommunicerar och interagerar med varandra dagligen genom olika medier och främst genom sociala medier som fått en centralroll i många liv. Resultatet av detta blir att samhällsordning och strukturer omformas, vilken också kommer att påverka hela utbildningsväsendet (Löfving 2011, s.104-105). Enligt Elza Dunkels och Simon Lindgren (2014) så har skolutvecklingen sedan slutet på 1900-talet till mesta dels handlat om införandet av IT i skolorna och debatten hålls fortfarande igång om att skolorna trots stora satsningar på IT ändå ligger efter i

utvecklingen. Dunkels och Lindgren problematiserar IT-utvecklingen i skolan och menar att IT inte är ett enda kunskapsområde, utan att det handlar om pedagogik, metodik, didaktik och ämneskunskaper som läraren måste ha för att kunna utnyttja IT på bästa sätt (Dunkels & Lindgren 2014, s.9).

1.1.2 Samhälle, läroplan och undervisning

Dunkels (2014) anser att ett sunt förhållningssätt att tänka om samtida medier utvecklas genom digital kompetens. Hon tar upp att vårt tankesätt kring datorer och internet är präglad från tiden före internet, vilket gör att vi inte alltid kan förmå att se vad som pågår i vårt samhälle och vad de samtida medierna betyder för våra barn och ungdomar. Attityder hos vuxna måste förändras och vi måste släppa tanken på att kunskapsförmedlingen går från äldre till yngre, en bra start enligt Dunkels handlar om att man som vuxen erkänner samtida medier som en del av samhället och att det ständigt förs en dialog mellan elever och lärare i skolan (Dunkels 2014, s.51-52). Stefan Pålsson (2014) menar att det är viktigt att diskutera vad barn och ungdomar behöver lära sig och vilken roll tekniken ska spela in i undervisning och lärande. Skolan och samhällsutvecklingen är nära förenade med varandra och en del av den politiska arenan. Utbildningsväsendet och undervisningen i Sverige har som skyldighet att följa skollagen som säger att alla barn och ungdomar ska förberedas för de krav och kvalifikationer som gäller i samhälle och arbetsliv. Genom detta ska alla få samma möjligheter till att utveckla förmågor och kunskaper som är nödvändiga för att fungera som medborgare i ett demokratiskt samhälle (Pålsson 2014, s.15).

Enligt Lgr 11 så ska undervisningen i samhällskunskap årskurs 1-3 ge eleverna de verktyg för att förstå *aktuella samhällsfrågor i olika medier* (Skolverket 2011a, s.201), vilket innebär att eleverna ska kunna diskutera och reflektera över hur samhället påverkas och utvecklas ur olika kontexter. I kommentarmaterialet för ämnet samhällskunskap beskrivs en utförligare definition av vad aktuella samhällsfrågor i olika medier står för:

Genom att ta upp aktuella samhällsfrågor i undervisningen får eleverna möjlighet att samtala om och reflektera kring förhållanden och händelser som väcker deras tankar och känslor. Att undervisningen behandlar aktuella samhällsfrågor ökar elevernas möjligheter att förstå sin samtid. Det ger en övning i att uttrycka och värdera olika ståndpunkter och formulera argument grundade på fakta och värderingar (Skolverket 2011b, s.20).

I kommentarmaterialet står det även att det är svårt att skriva ut i kursplanen för samhällskunskap vilka typer av samhällsfrågor som bör diskuteras i undervisningen. Det lyfts fram att det är lärarens didaktiska överväganden utifrån sina elevers ålder, intressen och förförståelse samt utifrån en aktualitetsaspekt som bör bestämma innehållet i undervisningen (Skolverket 2011b, s.20). Vad jag anser om ovanstående utdrag från kommentarmaterialet är att samhällskunskap blir ett diffust ämne som helt anspelar på vad läraren anser är relevant kunskap att diskutera i klassrummet. Dunkels (2014) menar att det är läraren som ska göra undervisningen relevant för dagens barn och ungdomar och att lärarens attityder och förhållningssätt till samtida medier inte får sätta stopp för utvecklingen (Dunkels 2014, s.55).

1.1.3 De populära sociala medierna

Facebook började under 2007 att sprida sig i Sverige till den bredare allmänheten och människor registrerade sig med sitt riktiga namn och med bild på sig själv. Facebook har betytt mycket för utvecklingen av webben och sociala medier generellt. Facebook har även blivit en naturlig del av vår vardag och utgör en av de vanligaste plattformarna för daglig kommunikation. Att Facebook blivit så framgångsrikt kan bero på att individen ständigt är i fokus (Stakston 2011, s.14-15, 82-83). Instagram lanserades 2010 och är en social bilddelningstjänst där man kan lägga ut bilder och videos privat för vänner eller helt offentligt. Bilderna märks med *hashtag* (#) och nyckelord som gör att andra användare lättare hittar bilderna (ibid, s.100-101). Idag ägs Instagram av Facebook och har 300 miljoner användare (Margineanu 2015, s.121). Värt att nämna är att Facebook och Instagram har en åldersgräns på 13 år, vilket enligt rapporten Barnen, Bris och it 2014 ändå inte hindrade 68 procent av de tillfrågade barnen i åldern 9-12 år att skaffa Facebook (Bris, 2014).

Populärt hos barnen är även att spela spel (onlinespel) som är kopplade till de sociala medierna, ett exempel på det är Farmville som spelas via Facebook. Jetmira Trsani (2011) beskriver att Farmville går ut på att spelarna ska sköta om en bondgård, odla, ta hand om djur och interagera med andra användare. Spelet går ut på att du blir belönad om du sköter din bondgård bra, men att det underliggande syftet är att skapa en tävlingsinstinkt hos andra medspelare. Många av de barn som börjar spela, spelar för att sina vänner spelar. Farmville är också ett enkelt spel som passar alla åldrar (Trsani 2011, s.179-180). Här kan man återigen ifrågasätta varför Facebook lockar unga spelare till en social sajt som "inte tillåter" barn under 13 år.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur fem lärare upplever och tänker kring sociala mediers påverkan på elever och undervisning. Samt vilka effekter lärarna beskriver att sociala medier bidragit till, i elevernas identitetsskapande.

- Vad är sociala medier enligt lärarna?
- Hur tänker lärarna kring elevernas användning av sociala medier?
- Hur upplever lärarna att sociala medier har påverkat undervisningen?
- Hur beskriver/upplever lärarna de effekter som sociala medier bidragit till i elevernas identitetsskapande?

2. Teoretiska utgångspunkter

I min studie har jag valt att utgå ifrån det sociokulturella perspektivet som jag anser är relevanta för min uppsats. I teoridelen kommer jag även att förklara begrepp och perspektiv som är betydande för analysen av resultatet.

2.1 Det sociokulturella perspektivet

Lev Vygotskij (1896-1934) anses vara en pionjär för det sociokulturella perspektivet.

Vygotskij ansåg att vi människor utvecklas i samspel med varandra, samt att vår kulturella kontext är av betydande för hur vi kommunicerar. Vygotskij menade att man skulle se på barnets utveckling utifrån den ”närmaste utvecklingszonen”, även kallad den proximala utvecklingszonen, vilket innebar att man skulle se på barnets nuvarande utvecklingsnivå med en framåt blickande syn. Vygotskij menade att barnets utvecklingsnivå skulle öka genom rätt handledning från en person med mer erfarenhet. Den närmaste utvecklingszonen handlar i stort sätt om att stödja och främja barnets inläring (Vygotskij enligt, Hwang & Nilsson 2011, s.66-67). Vygotskijs syn på den närmaste utvecklingszonen blir relevant, enligt mig, eftersom den hjälper oss att förstå och reflektera över om sociala medier bidrar till elevernas kunskapsutveckling.

Utifrån Säljös perspektiv på det sociokulturella perspektivet benämns mediering som betydelsefullt, att det är våra intellektuella- och materiella redskap som medierar verkligheten

för oss människor och hjälper oss att förstå och tolka vår omvärld genom att vi ingår i olika aktiviteter (Säljö, 2000). Säljö's sociokulturella perspektivet som jag har valt att utgå ifrån i min studie handlar om den virtuella gemenskapen mellan individer som skapar sammanhang för lärande som Säljö menar att den nya tekniken har möjliggjort (2000, s.245-248). ”En viktig fråga i ett sociokulturellt perspektiv blir således hur ett samhälle är organiserat i kommunikativ bemärkelse. Vilka kommunikativa erfarenheter tillåts olika grupper göra och vilka diskursiva miljöer har det tillgång till?” (Säljö 2000, s.248). Detta citat kan ses i ljuset av vuxnas syn på barndom, där de vuxnas åsikter belyser en bild utav att barn är mer sårbara och utsatta för risker än vad man själv är (Rydin 2010, s.21). Dan Åkerlund (2011) ser på sociala medier utifrån Säljö's sociokulturella perspektiv och menar att det som sker på sociala medier har sin förklaring i att vi som individer har ett starkt socialt behov av att vara deltagare i olika kontaktnät. Åkerlund menar vidare att sociala medier har bidragit till individens möjligheter till personlig utveckling i och med att våra kontaktnät har vidgats, vilket ger oss ett underlag för att testa på olika rollspel och identitetsbildningsprocesser (Åkerlund 2011, s.28).

2.2 Barnperspektiv och erkännande

Ett barns utveckling är inte bara bestående av en mängd olika utvecklingsfaser utan påverkas även av tid och rum. Barn och ungdomar har alltid funnits i alla tidsepoker men betraktats olika av oss vuxna genom tiden, det vill säga förändring i tolkning av vad ett barn *är* eller vad man *förväntar* sig av ett barn. Hur vi ser på ett barn är alltså en social konstruktion (Hawang & Nilsson 2011, s.31). Margareta Rönnerberg (2006) lyfter fram att dagens barn genomlever en form av digital barndom och att de växer upp i ett helt nytt mediesamhälle än tidigare generationer. Därför anser hon att det är viktigt att förstå vilken roll medieanvändningen har i barnens liv och hur det påverkar dem. I debatten kring barns medieanvändning diskuteras oftast det negativa effekterna, som att de äntrar vuxenvärlden för tidigt eller att de slutat leka med ”kottar och pinnar”. Detta handlar enligt Rönnerberg om att de tidigare generationerna vill skydda dagens barn och deras barndom, eftersom de anser sig veta barnets bästa och vad barn ska och bör göra utifrån egna erfarenheter från sin barndom. Barndom är enligt Rönnerberg ett generationsbegrepp som vid en viss tidpunkt i historien anses vara bestämmande för vilka handlingar, rättigheter och skyldigheter en viss åldersgrupp förväntas ha (Rönnerberg 2006, s.1, 48, 55).

Rönnerberg (2006, s.47) diskuterar begreppet *childism* (barnism) som innebär att man som vuxen försöker förstå barnet utifrån ett barnperspektiv på samhället och kulturen baserat på barnets ålder och generationstillhörighet. Dunkels (2010, s.41) menar att *childism* bygger på vuxnas uppfattningar om att de äger barnen och därigenom förstår barnets bästa. Att vi vuxna försöker förstå hur barnen tänker kring olika frågor är i sig dömt till att misslyckas enligt Rönnerberg (2006), eftersom vi aldrig kan förstå helt hur barn verkligen tänker. Hur vuxna ser på barn och barndom kommer alltid att vara präglad av tidigare erfarenheter, vilket gör att vuxna måste ta ett ansvar för när de representerar barnets röst. Detta perspektiv är av relevans för att förstå skillnaderna i mina informanternas förståelse *för* och åsikter *om* deras elever och undervisning (Rönnerberg 2006, s.47).

Selander och Kress (2010) diskuterar begreppet *erkännandekultur* och hur det är kopplat till synen på olika aktiviteter. Erkännande skapas i sociala sammanhang och är ett sätt att uttrycka beröm/gillande eller klander/ogillande. Den typ av erkännande som är av betydande för min analys avser hur lärarna ser på legitim kunskap och barns medieanvändning (Selander & Kress 2010, s.44)

2.3 Identitet, modernitet och sociala medier

Anthony Giddens (1991) förklarar att moderniteten har förändrat det sociala livets karaktär genom de moderna institutionernas påverkan på individen i form av normer och regler.

Kärnan i moderniteten menar Giddens handlar om hur man identifierar vissa mönster, (sammansattningsstrukturer) i samspel med jagets sätt att iaktta sig själv i förhållande till omvärlden.

Giddens menar att dagens medier har haft en stor påverkan på hur självidentiteten produceras och reproduceras genom individens reflexiva handlingar (Giddens 1991, s.9-10, 13).

Självidentiteten blir i sig ett reflexivt projekt där individen tar ett ansvar, för att välja och fatta rätt beslut i olika prövningar och det är genom egenansvaret som Giddens menar att individen skapar en känsla av självförverkligande, vilket bidrar till en positiv identitetskänsla (ibid, s.95). Livsstil är något som hör moderniteten till och innebär rutinbaserade aktiviteter som införlivas genom val av kläder, matvanor, handlingsmönster och umgänge (ibid, s.21, 95, 102). Livsstilens påverkan på oss har skapat en riskkultur, men inte på det sättet att det är farligare att leva nu, än vad det var förr. Giddens menar att risk idag, är tätt förbundet till livsstil och levnadssätt vilket kan marginalisera individer och skapa utanförskap som i längden kan påverka självbilden (ibid, s.12, 14, 40). Giddens teori kan tillämpas på sociala

medier på det sättet att interaktionen som sker på sociala medier är en form av självpresentationen som är av betydande för hur vi framställer oss själva i förhållande till omvärlden.

Enligt Nils Hammarén och Thomas Johansson (2009) så har relationen mellan det offentliga och privata suddats ut allt mer i och med sociala mediers påverkan, vilket bidragit till skapandet av ett nytt socialt och kulturellt samhälle. När gränsen mellan det privata och offentliga blivit mer otydligt så har detta medfört konsekvenser för hur det vardagliga livet bör och ska organiseras, det har bl.a. bidragit till nya möjligheter och förutsättningar för identitetsskapandet (Hammarén & Johansson 2009, s.46-47). Mikael Alexandersson (2011, s.233, 241) belyser att dagens barn och unga har sina egna nätverk på internet där de samverkar och interagerar med varandra. Internet och sociala medier har blivit en arena där de kan känna sig socialt delaktiga i en gemenskap, vilket ger dem verktygen till att skapa sina identiteter och sina jag. Patrik Hernwall (2014) menar att personlig identitet har kommit att bli centralt i diskussionen gällande sociala medier. Han beskriver att sociala medier är en del av hur 10- till 14-åringars identitetsskapande på internet fungerar och hur dessa är kopplade till maktstrukturer grundade i ålder och genus. Han nämner även att remediering blir intressant på den grunden att en redan uttryckt karaktär, subjektets självbild även är delaktig i en process där varje kommentar, like eller inlägg blir en ytterligare betydelse för hur karaktären kommer att skapas genom sociala medier (Hernwall 2014, s.57, 71).

3. Tidigare forskning

I det här avsnittet kommer jag att presentera relevant forskning för min uppsats. Forskningen består utav två doktorsavhandlingar, två artiklar och en rapport. Dessa kommer nedan att beskrivas mer översiktlig för att ge en helhetsbild över vad den tidigare forskningen behandlat inom mitt område. Eftersom min uppsats berör lärarnas syn på sociala medier ur olika perspektiv så har jag valt forskning som bl.a. är relaterad till barnens syn på sociala medier för att ge en bredare vinkling och förståelse för barnens användande.

3.1 Att ge barnen en röst

I avhandlingen *Bridging the Distance- Children's Strategies on the Internet* ger Elza Dunkels (2007) en förståelse för hur barn handskas med baksidorna av den nutida interaktionen som sker via medierna. Målet med studien var att förhoppningsvis bidra med användbar information till utbildningsväsendet, som enligt Dunkels kan skapas genom att ha en dialog mellan vuxna och barn gällande myter och missförstånd angående sociala medier. Avhandlingen är uppbyggd utifrån fem artiklar som Dunkels gjort tidigare, varav fyra publicerad och en i väntan på publikation. Resultatet av studien visar att barn inte anser att de negativa effekterna av sina vanor på internet är särskilt framträdande. Internet verkar istället förbättra barnens liv genom att det blir en additionell arena, där de kan interagera med varandra. Barnen i studien verkar väl medvetna om farorna på internet, men visar inte upp någon större rädsla, istället ges en väldigt positiv syn på internet från barnens perspektiv. Vad studien kan bidra till är att visa och ge barnen en röst gällande deras internetvanor, samt att det ger oss en förståelse för vårt samhälle. Dunkels lyfter fram en viktig aspekt av studien, vars syfte var att behandla barnen som subjekt och inte som objekt, något som tidigare forskning ofta behandlat, med fokus på de faror och risker som barnen kan råka ut för. Dunkels slutsats handlar om att ge en verklig bild över barnens internetvanor utifrån barnen själva, vilket i slutändan bidrar till att vuxna måste förstå barns aktiviteter på internet och se det som en naturlig del i deras liv.

3.2 Det medvetna barnet

I artikeln *Children's Strategies on the Internet* ger Elza Dunkels (2008) en bild av barnens syn på hot och negativa fenomen på internet. 104 barn deltog i studien som gjordes på ett slutet chatttrum när eleverna var i skolan. Dunkels resultat visade att informanterna mestadels använder internet i underhållningssyfte och för kommunikation och att användandet av internet som sökverktyg kom i andrahand, ofta kopplat till skolaktiviteter. Barnen i studien nämner oönskat innehåll som en av de negativa sidorna med internet. Exempel på oönskat innehåll som kom på tal var sådant som pornografi, rasistiskt innehåll, reklam, spam mejl och internet bluffar. Det som studien visar är barn är offer för mänskligt agerande, vilket kan liknas vid det som andra människor lägger ut på internet. Men oavsett allt detta så visar barnen upp en förståelse för de problem som kan uppstå när de är ute på internet. Slutsatsen enligt Dunkels visar att barnen i hennes studie är väldigt kompetenta och medvetna om vilka faror som existerar på internet.

3.3 Sociala medier och självbild

Michael Forsman (2014) undersöker i sin rapport *Duckface/Stoneface. Sociala medier, onlinespel och bildkommunikation bland killar och tjejer i årskurs 4 och 7*, tjejer och killars användning av mobiltelefoner och datorer anknutna till olika sociala medier i förhållande till genus och ålder. I studien deltog 142 barn i åldern 10- och 13 år. Barnen blev intervjuade och deltog i olika workshops, i syfte att kunna återge ett vardagsperspektiv på barnens användande av sociala medier. Resultatet visade att barnens mediehandlingar främst innefattade att delta, synas, länka, sprida, följa, titta och söka och ofta med en koppling till populärkultur. Bildkommunikation visade sig vara den främsta kommunikationsformen bland barnen, vilket skedde på Instagram och Facebook. Egobilder och Selfies var återkommande begrepp som användes av barnen i kontexten till självporträttering. Viktigt med dessa bilder var att manipulera och redigera för att kunna visa upp en bättre bild av sig själv. Både tjejerna och killarna i studien poängterar att det är viktigt att inte se barnslig ut, samt att man inte vill verka yngre än vad man är. Av slutsatsen kan man utläsa att det existerar en oklar gräns mellan livet online och offline, samt att det läggs flera timmar i veckan på att vårda sina sociala kontakter på de sociala medierna. Det indikeras även att barnen sällan får möjlighet till att diskutera gemensamt på ett reflekterande sätt i skolan om mediernas betydelse. Forsman (2014, s.178-179) anser att vi behöver uppdatera vårt traditionella sätt att se på medier och se det som en del av vårt vardagsliv. Det som vuxna behöver göra, är att göra upp med sina rädslor och våga diskutera medier utifrån ett lärandeperspektiv kopplat till värdegrundsfrågor.

3.4 Barns aktiviteter på internet

Pål Andre Aarsand (2007), professor på pedagogiska institutionen, har i sin avhandling *Around the Screen- Computer activities in children's everyday lives* presenterat hur digital teknik används av barnen, samt hur det kan tala om för oss, vilken social påverkan det har på barnens dagliga liv. Barnens dataaktivitet har studerats i både hem och skola. Aarsand tar upp och diskuterar den digitala klyftan i förhållande till digital litteracitet, men lägger fokus på generation som relevant begrepp när han ska diskutera barn och föräldrar i samma kontext. Studien visar att när det kommer till datorer och spel så blir vuxna ”co-present”, i förhållande till barnen som sitter inne med kunskapen om den ”nya tekniken”. Detta gör att de traditionella rollerna utmanas i form av lärare och elev, vilket kan ses som en ny relationsform mellan generationerna, där redan utstakade positioner är förhandlade och ihållande gällande online-spelet. Slutsatsen av studien resulterade i att vuxna oftast ser på barnens aktiviteter

på internet som en form av lek. Det betyder att för att vara ett barn idag, så krävs det en viss digital kompetens. Utifrån barnens aktiviteter som innebar kommunikation på internet, pekade på att barnens delaktighet på chattrummen handlade om att få vara i sin kultur, som en social förlängning av barnen själva. Den verkliga världen och online världen ses av barnen som samma, då de menar att det som sker på chattrummet även får konsekvenser för det verkliga livet.

3.5 Identitet och Facebook

Shanyang Zhao, Sherri Grasmuck och Jason Martin (2008), undersöker i sin artikel *Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships*, hur identitet skapas på Facebook (icke-anonym social sajt). Studien utgörs av 63 studenter som alla har ett Facebook-konto. I intervjuerna frågade man informanterna om etnisk tillhörighet, skolliv, socialt nätverk, dejting, internetanvändning och Facebook aktiviteter. Resultatet uppvisa att informanterna är mer uppriktiga och ärliga om sig själva på icke-anonyma sociala sajter, dock visar studien att det finns ett unikt sätt att presentera sig själv på på Facebook, i form av ett ”förhoppningsvis bättre jag” utifrån rådande normer. Vad detta visar är att identitetsskapande inte enbart har individuella karakteristiska drag utan att vi på sociala medier kan ses som en produkt av den sociala samvaron. Detta betyder att individer förväntas agera efter gällande normer när det kommer till självpresentation. Slutligen belyser Zhao et al. att vi inte bör se på online och offline som två separata världar, utan det du skapar online även får en konsekvens för verkliga livet när du skapar en falsk och annorlunda bild av dig själv.

4. Metod och material

I detta avsnitt kommer jag att redogöra för vilka metoder jag har använt mig av vid insamlandet av det empiriska materialet. I min studie utgick jag ifrån två metoder, en kvalitativ metod (intervju) samt en kvantitativ metod (enkät). Jag kommer även att redogöra för urvalet av informanter, tillvägagångssätt i insamling av material, vilka avgränsningar jag gjort, samt att jag utgått ifrån de etiska principerna. Trovärdighet och generaliserbarhet diskuterats i slutet.

4.1 Metod för insamling av empiriskt material

Uppsatsen är huvudsakligen baserad på en kvalitativ studie, men jag har även gjort en pilotstudie i form av en kvantitativ studie som komplement. Intervjuerna gjordes med fem lärare och enkäterna besvarades av 78 elever i den skolan där flest av intervjuerna genomfördes. Ahrne och Svensson (2011) anser att man genom att kombinera olika metoder kan skapa sig en mer fullständig bild över situationen och det som man studerar. Kvalitativa metoder innefattar intervjuer, observationer eller analys av texter, medan kvantitativa metoder mer uttryckligen innebär en beräkning av något slag, en mängd över ett visst fenomen. Kvalitativa metoder är ett sätt att fånga in informanternas perspektiv genom att ta del av deras erfarenheter, normer, tankar och värderingar i en kontext, för att förstå samhällslivet. (Ahrne & Svensson 2011, s.11-12, 14). Kvantitativa studier fungerar bäst när du vill ha korta svar av ett större antal personer (Hwang & Nilsson 2011, s.83). Eftersom uppsatsen till huvudsakligen är en kvalitativ studie som undersöker hur lärarna upplever, beskriver och berättar om sociala medier ur olika sammanhang så blir intervju den mest relevanta metoden i förhållande till det jag vill ha svar på, vilket innefattar deras tankar och erfarenheter.

4.2 Urval

I min studie valde jag att intervjua fem lärare, samt göra en enkätundersökning som besvarades av 78 elever i åldrarna 9-12 år. Enkätundersökningen gjordes på skolan där flest av intervjuerna genomfördes. Jag valde att enkäterna bara skulle besvaras av elever som var 9-12 år på grund av tidigare studier som gjorts av Statens medieråd. Urvalet av informanter till intervjuerna var inte stort, eftersom bearbetningen av materialet skulle ta för lång tid om jag hade haft fler informanter. Intervjumaterialet var dock av tillräcklig bra kvalitet för att jag skulle kunna tolka och analysera det, något som Dalen (2007, s.54) belyser som oerhört viktigt. Intervjuerna genomfördes på tre olika skolor i olika kommuner men alla skolorna var placerade i liknade sociokulturella områden. Jag hörde runt på skolorna som jag var intresserad av och presenterade mig, samt berättade om den studie som jag ville bedriva och ett x-antal informanter ställde upp. På den skolan där tre av informanter ställde upp på intervju, valde jag även att genomföra min enkätundersökning som eleverna mellan 9-12 år fick besvara.

4.3 Presentation av informanterna

Jag har valt att benämna alla informanter som lärare, även fast två av informanter inte är lärare. Jag ansåg ändå att deras erfarenheter och tankar som fritidspersonal är av relevans för den typ av studie som jag bedrev, då fritidspersonalen har en möjlighet till att ge en annan bild av elevernas användning av sociala medier eftersom de oftast har en annan relation till barnen än vad lärarna har, samt att de är med barnen hela dagen. Fritidspersonalen arbetade både i klassrummet tillsammans med läraren och på fritids. Alla lärarna har fingerande namn i min studie.

Simon är 28 år och har arbetat som fritidspedagog sen 5 år tillbaka och arbetar i årskurs 3 samt på fritids.

Ellen är 35 år och har arbetat i 7 år som lågstadielärare. Hon är utbildad lärare mot åldrarna 0-12 år. Hon är klassföreståndare för årskurs 1.

Anna är 45 år och har arbetat i 10 år som lärare. Hon är utbildad svenska och sva-lärare för årskurs 1-7. Hon arbetar nu för tillfället som klassföreståndare för en årskurs 3:a.

Kerstin är 49 år och har arbetat som barnskötare i 20 år. Hon arbetar med årskurs 2 under lektionstid och på fritids.

Lisa är 55 år och har arbetat i 25 år som förskollärare. Hon är ansvarig för en F-1:a.

4.4 Forskningsetiska aspekter

Under hela processen med uppsatsen har jag använt mig av de forskningsetiska principerna så som informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, s.7-14). Jag har inför samtliga intervjuer informerat informanterna om; studiens syfte, att deras deltagande är frivilligt samt att de har rätt att hoppa av när som helst, att deras riktiga namn inte kommer avslöjas och att jag kommer att fingera deras namn i uppsatsen. Informanterna hade möjlighet att när som helst gå tillbaka och ändra på de som de sagt. Jag var noga med att tala om att det bara var jag som skulle lyssna på ljudinspelningarna och att de skulle raderas efter att studien var färdig. Jag tog kontakt med lärarna på den skolan där majoriteten av intervjuerna gjordes och frågade om jag fick göra en enkätundersökning i deras klasser. Eleverna som svarade på enkäten informerades av mig, som var där när de fyllde i enkäten, att den var anonym samt vad mitt forskningssyfte var.

4.5 Genomförande av metod

Det empiriska materialet samlades in med hjälp av intervjuer och enkäter för att förhoppningsvis kunna återge en så verklig bild som möjligt av barns användande av sociala medier i förhållande till lärarnas tankar och erfarenheter.

4.5.1 Intervju: material och genomförande

Intervju är enligt Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011, s.36) den vanligaste kvalitativa metoden när det kommer till samhällsvetenskapliga studier. Jag valde i min studie att göra semi-strukturerade intervjuer, vilket enligt Dalen (2007, s.32) får informanterna att öppna upp sig och tala mer fritt. Jag utarbetade en intervjuguide som skulle täcka de relevanta områdena som jag ville studera. Alla informanter fick samma frågor, men utifrån de som berättades så blev följdfrågorna något olika varandra, temat behölls dock under hela intervjun. Intervjuerna spelades in med hjälp utav ett inspelningsprogram på min Ipad, att spela in intervjuerna menar Dalen är rekommenderat, för att man ordagrant ska kunna återge det som informanterna har sagt (Dalen 2007, s.33). Jag valde att utföra alla intervjuerna på de skolorna där informanterna arbetade, en plats jag ansåg var bra, då intervjufrågorna var skolrelaterad. Något Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011, s.45) lyfter fram är att man ska ta hänsyn till olika faktorer som kan påverka utfallet av intervjun om informanten inte känner sig trygg i den miljön där intervjun hålls, vilket jag hoppas att mina informanter gjorde.

4.5.2 Enkät: material och genomförande

Enligt Ahrne och Svensson (2011, s.14) så visar det sig att kvantitativa studier i stor skala har varit betydande för samhällsvetenskapen, på den grund, att det gett ett bättre underlag för analyser av samband mellan människors levnadsförhållanden, hälsa, inkomst osv. Resultatet från min enkätundersökning blev inspirationen och grunden till mina intervjufrågor. Som jag nämnt tidigare så fungerar enkätundersökningar bäst när det gäller frågor som kräver korta svar (Hwang & Nilsson 2011, s.83). Enkäten som jag utformade hade bara svarsalternativen ja eller nej på frågorna, detta på grund av att jag var ute efter en hög tillförlitlig svarsfrekvens.

4.6 Bearbetning av empiriskt material

Det empiriska material som jag fick fram innefattar det transkriberade ljudet av intervjuerna samt enkätundersökningens svar. Att transkribera ljudinspelningar menar Eriksson-Zetterquist

och Ahrne (2011, s.54) kan ge en positiv aspekt av det empiriska materialet, eftersom du blir mer bekväm och bekant på ett annat sätt, än om du skulle transkribera handskrivna text från intervjuerna. Vid transkriberingen skrev jag ner alla frågor som jag ställt till informanterna och under frågorna skrev jag ner informanternas svar. Informanternas svar skrevs ner noggrant så att jag skulle kunna finna ett gemensamt eller åtskilt mönster i informanternas svar och utifrån detta utforma teman som kan diskuteras i resultat och analys.

Enkätundersökningen som besvarades av 78 elever i åldern 9-12 år behandlades i programmet Excel.

4.7 Analysens avgränsningar

Under transkriberingen av mitt material upptäckte jag att det var vissa frågor som informanterna la större vikt vid, vilket gjorde att jag valde att lyfta fram det i resultat och analys. Att man som forskare systematiskt går igenom sitt material för att hitta mönster menar Dalen (2007, s.74) är ett sätt att kategorisera och sammanföra sitt material, som är en del utav kodningsprocessen.

4.8 Trovärdighet och generaliserbarhet

Trovärdighet är enligt Svensson och Ahrne (2011, s.27-28) extra viktigt när det kommer till kvalitativa studier, kvantitativa studier däremot, med siffror och statistik verkar på ett annat sätt införliva trovärdighet. I min uppsats har jag valt att använda mig av triangulering, som innebär att man kombinerar minst två metoder för att kunna ge en mer korrekt bild av fenomenet. Svensson och Ahrne (2011, s.28-29) påpekar även att trovärdighet hör ihop med generaliserbarhet som innebär att man kan säga något om en större population eller om en annan miljö där de studerat liknande fenomen. I min studie anser jag att tillförlitligheten är hög utifrån mina resultat i jämförelse med tidigare forskning och teorier inom samma område. Dock är det alltid viktigt att ha i åtanke menar Svensson och Ahrne (2011, s.29) att om jag i min studie hade haft en möjlighet att studera ytterligare fall, att utfallet kunnat bli annorlunda, kanske i form av en stark avvikelse.

5. Resultat och Analys

I detta avsnitt besvaras mina frågeställningar utifrån fyra teman, med resultatet av studien integrerat med analysen. I analysen kommer jag att ställa resultatet från intervjuerna mot

teoretiska begrepp och perspektiv samt tidigare forskning inom området. Syftet med tema ett är att ge en inblick i lärarnas förkunskaper om vad sociala medier är för dem. Teman två, tre och fyra ger en djupare analys av hur lärarna anser att sociala medier har påverkat deras elever och undervisning. Innan de fyra teman kommer att behandlas så följer en kortare redovisning av resultatet från min enkätundersökning som besvarades av elever på den skolan där flest av intervjuerna gjordes.

5.1 Användning av sociala medier bland eleverna

I detta stycke redogörs min enkätstudie med syfte att identifiera hur många elever som använder sociala medier på skolan där majoriteten av intervjuerna utfördes. Utifrån enkätundersökningens resultat utformade jag mina intervjufrågor. Enkätundersökning besvarades av 78 elever i åldrarna 9-12 år, där deltagarna utgjordes av 58 % flickor och 42 % pojkar.

Det resultatet som jag fick fram utav min enkätundersökning ställde jag mot tidigare undersökningar för att se om mitt så kallade ”stickprov” motsvarade de tidigare rapporternas utfall. Av mitt resultat framgick det att 69 % av de tillfrågade eleverna använde någon form av sociala media, så som Facebook eller Instagram. Detta resultat kan likställas mot rapporten Ungar & Medier 2012/13, där statistiken visade att 61 % av de tillfrågade barnen i åldrarna 9-12 år (47 % flickor och 53 % pojkar) uppgav att de var aktiva på någon social sajt. Det fanns dock ingen statistik i Ungar & Medier 2012/13 över hur skillnaden mellan pojkar och flickor såg ut i användandet av medierna, (Statens medieråd 2013, s.42) vilket det däremot gjorde i den senaste rapporten Ungar & Medier 2015 (Statens medieråd, 2015). Tabellen nedan visar min enkätundersökning och rapporten Ungar & Medier 2015. Det som redovisas är procent över hur många flickor respektive pojkar som svarade **ja** på frågan om de använder sociala medier (Facebook, Instagram osv.).

Använder du sociala medier? (Facebook, Instagram, osv.)	Flickor (9-12 år)	Pojkar (9-12 år)	Mellanskillnaden mellan flickorna och pojkarna i procent

Rapporten från Ungar & Medier 2015 (58 %)	61 %	55 %	6 %
Min enkätundersökning (69 %)	73 %	64 %	9 %

Vad som kan utläsas av tabellen är att min enkätundersökning i likhet med statistik från rapporten Ungar & Medier 2015, gav ett resultat som visade att fler flickor är aktiva på sociala medier än pojkar. Samma resultat kan även utläsas i Michael Forsmans (2014) rapport, där han beskriver att tjejer dominerar de sociala medierna ur den kontexten att de tillbringar mer tid med att lägga upp bilder. Forsman belyser även att tjejerna i studien är noga med att berätta hur viktigt det är för dem att synas (Forsmans 2014, s.9).

Den enda märkbara skillnaden mellan min undersökning och rapporten Ungar & Medier 2015, var att det i min undersökning deltog ett större antal flickor (58 %) i jämförelse med antalet flickor som var delaktiga i Statens medieråds undersökning. I deras undersökning var flickorna färre än pojkarna, 49 %, vilket gjorde att deras resultat på 58 % aktiva användare av sociala medier står sig mot mina 69 % (Statens medieråd 2015, s.13, 49). Detta bevisar att mitt resultat på 69 % ger en tillförlitlig bild av hur många procent 9-12 åringarna i Sverige som använder sociala medier, utifrån det resonemanget att jag hade flera flickor i min studie som höjde snittet.

5.2 Lärarnas uppfattningar om sociala medier

Ellen och Kerstin delar en liknande bild om vad sociala medier betyder för dem och ser det som ställen på internet där man kan kommunicera med varandra och nämner Facebook och Instagram som sådana plattformar. De berättar att det handlar om att sprida olika saker, så som bilder, videos och textmeddelanden. De tar även upp att offentligheten på internet ifrågasätts på ett helt annat sätt än i verkliga livet, att du fritt kan välja identitet och vem du vill vara. Detta kan tolkas utifrån Hammarén och Johansson (2009) som menar att vi organiserar vårt dagliga liv efter medierna och deras delaktighet i våra liv, vilket bidrar till nya förutsättningar för identitetsskapande (Hammarén & Johansson 2009, s.47).

Lisa och Anna börjar båda att berätta om vilka medier som var aktuella förr så som TV, tidningar och radio, men att det idag finns en annan medialplattform som informationsflödet kommer ifrån och detta på grund av internet. Båda är överens om att sociala medier blir en plats där man interagerar med varandra och nämner Facebook och Instagram som exempel på sociala medier. För Anna handlar sociala medier om att man interagerar genom att visa upp sig och att det är genom detta som man kommer i kontakt med andra. Anna ser det som ett sätt att skapa en dialog kring att visa upp sig i bild eller i skrift så att andra användare kan se en, vilket leder till en interaktion mellan två personer fast man inte ses i verkligheten utan på olika sidor om datorskärmen.

Lisa berättar däremot att hon just nu befinner sig i en egen lärprocess gällande IT-användning och sociala medier. Hon berättar att kravet på att vara delaktig på sociala medier och främst Facebook blivit centralt för hennes yrke, då Facebook används som en mötesplats mellan de anställda på skolan. Pålsson (2014) menar att sociala mediers betydelse har ökat i och med skolans digitalisering. Mötesplatser så som Facebook har fått ett pedagogiskt syfte där de anställda på skolan kan diskutera frågor, dela erfarenheter, ge stöd och hjälpa varandra att lösa problem och upptäcka nya möjligheter. Det blir en kompetensutveckling som sker utanför de traditionella ramarna och utmanar de traditionella personalmötena (Pålsson 2014, s.25).

Simon berättar att sociala medier för honom är Facebook och Instagram, men att det även finns ett x-antal andra sociala plattformar på internet där man kan kommunicera och dela saker med sina vänner i form av text, bild och film. Han anser även att YouTube är en social media, eftersom videor alltid har i syfte att förmedla något till åskådaren. För Simon handlar sociala medier mestadels om att hålla sig uppdaterad på saker som sker i samhället och att kunna vara med i diskussioner som diskuteras på olika sociala plattformar. Simon beskriver sitta användande av sociala medier på följande sätt:

”Man följer personer som står en nära eller företag som liknas vid mina intressen... Och i mitt fall handlar det mycket om sport eftersom jag är väldigt sportintresserad... Det blir som ett sätt att hålla mig uppdaterad om vad som sker inom sporten, men även vad som händer i mina vänners liv... Sociala medier ger mig information snabbt utan att jag egentligen behöva prata med någon” (Simon, 150317).

Hammarén och Johansson (2009) beskriver att medierna inte bara skapar ett nytt sätt att se på saker och ting i vårt samhälle, utan också bidrar till att omstrukturera vardagslivet och fylla

det med mening. Vi planerar och strukturerar våra liv allt mer efter medierna som även bestämmer vilka artefakter (datorer och mobiltelefoner) som behövs för att vi ska kunna fungera i vardagslivet. Mediernas ständiga närvaro i form av text, bild, ljud och material hjälper oss att tänka, handla och se, men samtidigt kan man fundera över om möjligheten existerar till att upprätthålla ett distanserat förhållningssätt gentemot vår mediekultur (Hammarén & Johansson 2009, s.46, 63).

5.3 Sociala medier i förhållande till barnens liv

Ellen och Lisa tror att sociala medier, internet och vår konsumtionskultur kan ha bidragit till att dagens barn tänker mer utifrån ett individualistiskt perspektiv. De menar att det materiella föremålen, så som datorer och mobiltelefoner blir ett måste, om du ska kunna vara delaktig i den sociala gemenskapen (Facebook och Instagram). Ellen ser dock inget negativt med sociala medier utan ser det som en del av samhällsutvecklingen och framtiden. Det som Ellen och Lisa berättar kan tolkas utifrån Anthony Giddens (1991) som betonar att människans dagliga aktiviteter påverkas av de livsstilsval som vi gör. Livsstilsvalen grundas utifrån vilka förhållanden vi har till varandra samt till människans starka behov av att tillhöra en socialgemenskap, som i slutändan blir avgörande för självidentiteten. Ellen och Lisas synvinkel på individualitet kan liknas vid uppkomsten av det moderna samhället, där man genom nya arbetsfördelningar gjorde så att den enskilda individen hamnade i fokus (Giddens 1991, s.14, 94). Det som Giddens betonar med moderniteten och arbetsfördelningarnas positiva effekt på individen kan liknas vid den fokus på individen som gjort att Facebook och andra sociala medier blivit en framgångsfaktor (Stakston 2011, s.83).

Anna ser på sociala medier som en del av vuxenlivet och menar att det är därför barnen tycker att sociala medier är spännande. Anna förklarar det utifrån olika målstolpar och berättar att förr så konfirmerades man vid 14 år, fick moppe vid 15 år och blev myndig vid 18 år. Hon säger att det idag istället handlar om sociala målstolpar på internet, genom att man får skaffa Facebook när man är 13 år och börja titta på pornografi när man blir 18 år osv. Med målstolparna försöker hon förklara att det förr fanns en kontroll på ett annat sätt, i förhållande till ålder och aktivitet. I dagens mediasamhälle menar hon att internet inte har samma filter och skydd, vilket gör att barn idag kan komma i kontakt med bl.a. Facebook mycket tidigare än vad de bör göra enligt henne. Annas resonemang kan tolkas utifrån Ingegerd Rydin (2010) som menar att det har vilat ett ”bekymringsperspektiv” över barnforskningen där fokus har

legat på de vuxnas oro över barnens medieanvändning. I undersökningar som gjorts där man har mätt allmänhetens attityder framgår en splittring mellan vuxna och ungas åsikter som brukar kallas för ”tredjepersonseffekten”, vilket innebär att man ser andra som mer utsatta för risker än en själv (Rydin 2010, s.21). Detta tolkar jag som att barn och unga också har förutfattade meningar om vuxnas användning av internet, det vill säga att synen på sociala medier och internet inte är enkelriktad. Simon hävdar däremot att sociala medier blir ett sätt för barnen att slå sig fria från de vuxnas styre, vilket han baserar utifrån skolans elevunderlag då många av barnen har det väldigt strikt hemma. Han lyfter fram att vissa av eleverna inte får se på vissa typer av filmklipp (Youtube) eller att umgås med vissa vänner och då tror Simon att sociala medier blir ett sätt för barnen att komma runt/undan föräldrarna på det sättet att vuxna inte alltid har vetskap om vad sociala medier är. Det som Simon hävdar om barnens frigörelse från de vuxnas styre genom de sociala medierna kan ses som ett exempel på emancipation, en frigörelse från ett tillstånd av omyndighet. Det kan förstås i ljuset av att vi människor har ett behov av att självförverkliga oss både på en individuell och en kollektiv nivå (Giddens 1991, s.18). Utifrån Giddens perspektiv på frigörelse ser Åkerlund (2011) internet som en plats där barn och unga kan stå sig fria från vuxnas påverkan genom att de skapar en egen värld på internet som vi vuxna inte alltid förstår eller vill vara delaktiga i (Åkerlund 2011, s.37).

Kerstin ser att eleverna har blivit mer upplåsta av mobiltelefonerna och av internet, hon menar att barnen har ett behov av att ständigt vara nåbara och att vara online. Hon ser det som en ny sorts kultur som hon vill kalla för ”nåbarhetskulturen”, vilket betyder att du aldrig är offline. Detta tänker sig Kerstin skapar en inre stress hos barnen idag. Kerstin vill ändå lyfta fram det som är positivt med sociala medier utifrån kommunikationsaspekten, där hon menar att barnen kan skapa sig en gemenskap och känna en samhörighet med varandra som de kanske inte kan med oss vuxna. Kerstin nämner även att sociala medier kan gynna de barnen som kanske inte vågar prata i stora grupper eller söka kontakt med andra på skolan. Ellen belyser i likhet med Kerstin en positiv syn på sociala medier och menar att det blir en mötesplats där de kan synas och höras även om de kanske inte vågar söka kontakt med andra i verkligheten. Ellen lyfter fram vikten av socialkontakt och menar att barnen kan hitta likasinnade på sociala medier som delar liknande intressen, vilket blir extra viktigt om du kanske inte har en möjlighet till att träffa andra, i bl.a. idrottssammanhang eller kulturaktiviteter. Ellen avslutar med att säga att livet online kan vara väldigt viktigt i ett barns liv och att du som vuxen bör ha en förståelse för detta. Samma resonemang använder Åkerlund (2011) som menar att vi på

olika sociala plattformar kan experimentera med jaget och spela en annan roll som liknar oss själva, vilket ger en större kontroll över det virtuella jaget än det verkliga jaget. Många människor känner även en större trygghet i att samtala med vänner på internet än med vänner i skolan eller hemmet, detta främst på grund av att de kan skapa den bilden av dem själva som de verkligen vill vara. Det betyder att den identitet man skapar på internet utgör en stor del av självbilden (Åkerlund 2011, s.33).

Anna anser att det är viktigt att diskutera dagens offentlighet och nämmer ”syns du inte, så finns du inte”, vilket Anna tror har bidragit till att barnen lägger upp eller skriver saker som de inte borde. Anna beskriver det såhär:

”De tänker inte på att det finns kvar, att nätet lagrar allt idag... Det är inte bara en liten lapp som du kan slänga i papperskorgen och så är allting glömt... utan det stannar där för alltid... Barn idag hamnar i en massa knipor som inte skulle kunna hända på samma sätt när jag växte upp” (Anna, 150317).

Detta kan förstås utifrån Staffan Selander och Gunther Kress (2010, s.44) *erkännandekultur*, som hjälper oss att förstå värdehierarkier och hur aktivitetens värde uttrycks i form av gillande eller ogillande. Anna anser att barn (9-12 år) är alldeles för små för att överväga vad som är okej att lägga upp eller skriva om sig själva på sociala medier. Det är inte alltid att barnen förstår vilka konsekvenser en viss typ av handlande kan frambringe. Ellen som har en generell positiv inställning till sociala medier belyser dock i enlighet med Anna att barnens liv idag är mycket mer offentliga och att barnen inte alltid förstår att offentlighet också kan öppna upp dörrar för andra att kommentera och kritisera ens liv och utseende. Information sprids lätt på sociala medier, som kan leda till att barnen får en sämre självkänsla, istället för att det blir en mötesplats för de att bli sedda och hörda på ett positivt sätt. Giddens (1991) menar dock att personliga prövningar alltid har påverkat våra liv på olika sätt och att man försökt att hantera dess problem liknande oavsett tid. Sociala händelser är aldrig åtskilda från det personliga livet, vilket betyder att när en individ handskas med ett problem så återskapas alltid ens värld genom nya aktiviteter och synsätt (Giddens 1991, s.21). Det som Giddens försöker få oss att förstå är att individuella aktiviteter och personligt engagemang stäcker sig bortom ett permanent tillstånd och att risker och faror är något som alltid förekommer oavsett situation. Anna och Ellens resonemang sett utifrån Giddens perspektiv visar att vi som vuxna med vårt engagemang inte kan rädda barnen från att begå misstag, utan

att vi ska se det som en naturlig process som alltid pågått oavsett tid. Rydin (2010) lyfter fram synen på det kompetenta barnet, som på samma gång uppfattas som icke-kompetent i många frågor, barnen har i och med vår syn på risker och hot från medierna och internet blivit ett samhällsprojekt som påverkat och begränsat forskningen om barn och medier (Rydin 2010, s.20, 23). Elza Dunkles (2008) ger bilden av det kompetenta barnet, som enligt henne har en väldigt positiv attityd till internet och som även visar upp en medvetenhet om de risker och faror som existerar och hur man gör för att undvika de (Dunkles 2008, s.13).

Simon anser att barn idag ser saker för tidigt än vad de borde, de ser bl.a. mer våld och pornografi genom sociala medier och internet, eftersom det inte finns ett ”filter” på samma sätt som i den verkliga världen- han menar att allt är ett klick bort. Simon berättar om Instagram och syftet med hashtags, att barnen kan genom vissa hashtags råka se saker som inte är ämnat för deras ögon. Detta kan enligt Dunkles (2008, s.15) tolkas utifrån mänskligt agerande, att det inte är mediet ifråga som är problemet utan att det är internet som underlättar att man stöter på andra individer som sprider oönskat innehåll i form av t.ex. pornografi. Anna lyfter fram en annan vinkling och ser det som att vi vuxna inte alltid känner till farorna, vilket hon baserar på ålder och generation. Med det menar hon att barnen alltid har ett övertag över oss vuxna när det kommer till ny teknologi och i det här fallet användande av sociala medier och internet. Dunkles (2007) hänvisar till Don Tapscott (1998) och förklarar att barn idag har mer kunskap om den nya teknologin än vuxna, vilket bidragit till en förändring i samhället. Dunkles håller med Tapscott och hans argument, men ifrågasätter ändå om dagens barn verkligen har mer kunskap om internet än oss vuxna. Barnen kanske *kan* mer om internet sett utifrån perspektivet digitalt bofasta, på det sättet att teknologin alltid funnits i deras närvaro sedan födseln och att de i och med detta förstår internets innebörd på ett annat sätt än oss vuxna som är digitala besökare. Det som man dock inte kan komma ifrån enligt Dunkles är att vuxna generellt har mer kunskap om de etiska, rättsliga och pedagogiska frågorna när det kommer till internetanvändning (Dunkles 2007, s.41).

5.4 Sociala medier och undervisning

Lisa ser på sociala medier som något som bör integreras i alla ämnen i skolan, att man använder det som ett hjälpmedel eller som en referens i vissa fall. Hon menar att eftersom sociala medier ständigt används i vår vardag så måste vi lära barnen att se på sociala medier med ett kritiskt tänkande, eftersom all information inte alltid är sann. Detta kan ses i enlighet

med skolans uppdrag och Lgr 11 (2011a, s.9), där skolan har i uppgift är att förbereda eleverna för att kunna verka och leva i samhället. Vilket betyder att eleverna ska få de verktyg som behövs för att kunna tolka och förstå vår komplexa verklighet, av ett stort informationsflöde. Detta kräver att eleverna får med sig studiefärdigheter och metoder för att kunna tillägna sig denna nya kunskap.

Simon anser att skolan som institution behöver tänka om i och med den snabba tekniska utvecklingen. Han menar att det kommer bli mer aktuellt att diskutera sociala medier i alla ämnen i framtiden. Simon berättar att det redan nu är flera skolor som ger sina elever egna Ipad från årskurs ett och att läraren ger eleverna information och läxor genom olika program på Ipaden. Ellen berättar i likhet med Simon att det är många barn idag i lågstadiet som har egen Iphone eller Ipad, vilket enligt henne gör det aktuellt att diskutera sociala medier i de lägre åldrarna. Skillnader i hur vi tänker kring sociala medier får sin betydelse enligt Dunkels (2014) i hur vi agerar i lärandemiljön, samt hur vi ser på kunskap som enligt henne är något som är i ständig utveckling och förändring, vilket påverkar oss i hur vi lägger upp vår undervisning. Dunkels menar vidare att tillgången till internet ger oss mycket information snabbt som ger aktiva agenter och mottagare av kunskap, som betonar den samtida lärandesyner där alla aktörer är aktiva subjekt, vilket motsätter det traditionella synsättet lärare-elev (Dunkels 2014, s.51). Detta betonas även av Lisa som berättar att sociala medier har påverkat undervisningen genom det som barnen har läst eller sett på olika internetsidor, delvis genom att hon som lärare har blivit mer ifrågasatt i sin undervisning. Det kan handla om att det är någon elev eller flera elever som ifrågasätter "sanningen" i det som hon säger, för att eleverna har fått annan information från internet. Lisa lyfter fram att det är vid tillfällen som dessa när ens egen profession sätts på prov och menar att det är då det gäller att vara ödmjuk och uppmuntra barnens delaktighet och visa att du tycker, att det de säger är av intresse. Lisa berättar också att det kan vara så att det är hon som har fel information. Det som Lisa berättar kan liknas vid Rönnerbergs (2006) beskrivning av *troendesättet*, där lärande går ut på att man ska lita på den information man får presenterad för sig. Det behöver däremot inte betyda att du håller med, utan att du ska kunna argument för eller emot, övertyga sig själv eller andra om att informationen är av pålitlig karaktär. Detta synsätt gäller allt informationsflöde, i skolan, på internet, nyheter eller samhällsprogram, att lära sig avslöja manipulation smär har ett kritiskt förhållningssätt till det mesta (Rönnerbergs 2006, s.224).

Lisa anser inte sociala medier har påverkat undervisningen på ett negativt sätt. Hon lyfter fram samtalets betydelse och berättar att eleverna har mycket givande diskussioner med varandra om t.ex. hur de ska ta sig vidare till nästa nivå i onlinespelet. Detta tolkat utifrån Forsman (2014), som diskuterar olika läroprocesser och hur dessa kan förknippas med livet online, menar att man genom sin förmåga kan utveckla och inse vilka kunskaper och färdigheter som behövs, hjälper en till att reflektera över sina handlingar i exempelvis onlinespelen (Forsman 2014, s.177). Lisa lyfter fram det informella lärandet som väsentligt för barnens utveckling, vilket hon anser sker när eleverna spelar onlinespel och menar att det ofta krävs en viss logik samt att man kan/förstår engelska för att kunna spela. Lisa ser onlinespelandet som något väldigt positivt, samt att chattande som kommer automatiskt i och med spelandet bidrar till språkutveckling. Rönnberg (2006) förklarar det informella lärandet som självinitierat och att det handlar om lärande som inte är baserade på prov och betygsättning, utan att det handlar om en hög grad av inre motivation och egenaktivitet. Barnens kollektiva spelande på onlinespel och användning av sociala medier kan ha en avgörande betydelse för individens utveckling och kan liknas vid Vygotskijs ”närmaste utvecklingszon”. Rönnberg hänvisar till Vygotskijs teori och förklarar att barnets individuella utveckling inte bara avser sociala teorier om lärande eller lärarens övertygande idéer om när eleven är ”mogen”, utan att det istället handlar om att vi ska finnas där till hands och stötta eleverna till att tänka ett steg längre och utvecklas enligt idén utav den ”närmaste utvecklingszonen”. Det är alltså inte samarbetet med en kunnigare person i sig som är det viktiga utan att det finns en potential för lärande, som skapas i och med dialogen vilket Rönnberg menar kan tillämpas på barnens onlinespelande (Rönnberg 2006, s.221, 225-226).

Kerstin lyfter fram att det är genom att förstå och kunna använda medierna som du blir en del av samhället samt förstår vår samtid. Hon anser att det därför bör pratas om sociala medier under samhällskunskapen i skolan. Hon menar att det är viktigt att lära barnen om hur man kan använda sig av internetsfunktioner, söka och leta fakta och att man tar sig hjälp av Youtube för att hitta saker som du kan göra med eleverna eller få inspiration. Hon berättar att det kan vara ett bra sätt att presentera ett nytt arbetsområde för eleverna, genom att man titta på olika kortfilmer som behandlar ämnet. Kerstin ger ett bra exempel på hur man kan använda Instagram i undervisningssyfte och berättar att hon och eleverna håller på och tillverkar armband tillsammans. Hon berättar såhär:

”Instagram är ett enkelt verktyg som många av eleverna vet hur man använder... Och om jag som vuxen finns med så brukar det funka väldigt bra i undervisningen... ja, om man sitter i en mindre grupp... Vi letar bilder där tillsammans och skriver #armband så kommer tusentals bilder upp som ger eleverna inspiration” (Kerstin, 150317).

Kerstins resonemang kan ses i enlighet med Stefan Pålsson (2014) som anser att det är viktigt att diskutera vad barn och ungdomar *bör* lära sig samt *hur* detta ska göras och vilken roll tekniken ska spela i undervisningen. Utifrån ovanstående resonemang så ställs vissa krav på lärarens yrkesroll och kompetens för att kunna bedriva en tidsenlig undervisning. Pålsson hänvisar till David S. White, ledare av forskargruppen Technology-Assisted Lifelong Learning, som tagit fram en analysmodell för att förstå varför digitaliseringen av skolan har gått så långsamt. De kom fram till att det inte är ålder eller teknisk förmåga som är avgörande för utvecklingen, utan att det istället handlar om läraren ser sig som digitalt bofast (Pålsson 2014, s.15, 18, 21).

Anna berättar att frågor som rör internet och sociala medier nästan alltid tas upp eller pratas om i undervisningen. Hon berättar att det kan vara helt ”sjuka frågor” om saker som de har sett på internet. Hon berättar att barnen brukar säga, -Det var en kille på internet, som gjorde såhär. Ibland berättar hon att det inte är något konstigt som kommer upp på tal och ibland är det jätte konstiga saker och då måste man ta itu med det och stoppa allt annat som man har planerat för att samtala om det som barnen har sett. Anna menar att det är viktigt att förstå att skolan och barnprogrammen inte är barnens ända kunskapskälla längre, utan att den har vidgats med internets uppkomst. Anna berättar om en tid när hon såg det som sin plikt att se julkalendern varje år för att hålla sig uppdaterad och förstå vad barnen pratade om. Hon menar att det nu känns som att det inte riktigt går på samma sätt att hålla sig uppdaterad om vad eleverna gör på sin fritid. Anna ser det nu istället som hennes jobb att få eleverna att använda internet på ett positivt sätt, ur ett pedagogiskt syfte. Hon menar att man ska visa eleverna matematikspel på internet, så att ett sunt förhållande mellan elev och internet skapas. Vuxna har enligt Rönnberg (2006) en tendens till att alltid tolka det som barnen gör som antingen positivt eller negativt utifrån lärosynpunkt. Barn lär sig ständigt nya saker genom olika aktiviteter, något som aldrig blir ifrågasatt när det gäller oss vuxna. Rönnberg poängterar att bara för att barns lek eller datorspel inte syftar till lärande eller ses som ett medel för lärande, gör de till meningslösa aktiviteter. Det kan istället lära sig otroligt mycket saker om sådant som möjligtvis inte anser är fullvärdig kunskap (Rönnberg, 2006, s220). Detta tar oss åter tillbaka till begreppet *erkännandekultur* där gillande och klander från

lärarens håll visar eleverna vilken kunskap som anses stämma överens med skolan som bedömningspraktik (Selander & Kress 2010, s.44). Pål Andre Aarsand (2007) diskuterar den problematik som uppstått i och med generationsklyftorna, vilket han hävdar har påverkat synen på digital teknologi och de sociala sajterna som vi människor befinner oss på samt *vem* som ska ha tillgång till dem. Aarsand beskriver att ett uppkommande tema i hans forskning berörde vuxnas åsikter om barns aktiviteter på internet, som enligt de vuxna, handlade om en form av lek. Detta betyder att barns digitala kompetens är en del av att vara ett barn idag, vilket betyder att den digitala klyftan skapat en skillnad mellan vuxna och barn. Vidare menar Aarsand att det är genom interaktion, vuxna till barn och tvärtom, som vi får reda på vem som är mästare och lärling när det kommer till den digitala tekniken (Aarsand 2007, s.55- 57). Giddens (1991) belyser i likhet med Aarsand att det moderna samhället har bidragit till att människors traditionella förhållanden till varandra så som lärare och elev har luckrats upp, genom att vi har börjat iaktta oss själva i förhållande till vår omvärld (Giddens 1991, s.11).

Anna berättar om en händelse som påverkat en lektion såhär:

Ibland händer det saker som kan påverka undervisningen en hel dag... att någon har avslöjat eller listat ut någon annans lösenord till deras bondgårdsspel (Farmville)... Och då har den andre gått in och tagit typ 14 får... vilket i sig är stöld eftersom man betalar för sakerna i de där spelen... Då är det viktigt att ta upp med barnen att även det som sker på nätet så är en del av den verkliga världen och att samma regler gäller där som t.ex. i affären... man går ju inte in i affären och tar saker utan att betala för de... för då är det stöld... Ja, då fick vi prata om lagar, regler, etik och moral den dagen (Anna, 150317).

Jetmira Trsani (2011) beskriver Farmvilles (webbaserat spel på Facebook) växande popularitet genom orden; tillgänglighet, enkelhet, återkommande, belöningar, tävlingsinstinkt och omgivning. Eftersom Farmville är uppbyggt utifrån ett belöningsystem, med syfte att skapa tävlingsinstinkt hos de andra spelarna, så kan det som Anna berättar i överstående ge en förklaring till varför det uppstår en viss avundsjuka bland barnen (Trsani 2011, s.179-180). Resultatet av detta belöningsystem bidrar till stöld bland barnen som spelar. Livet online och offline ses av barnen som samma värld och det som sker på onlinespelen får även konsekvenser för det dagliga livet (Aarsand 2007, s.61).

Simon tar även han upp händelser som gjort att det har blivit en påtvingad ändring i lektionsplaneringen för att något har kommit upp på tal som behövds diskuteras innan man

kunnat gå vidare. Han berättar att det ofta handlar om att eleverna har sett något som liknar det som det pratas om på lektionen, vilket gör att lektionen kan ta en helt annan vändning i innehåll. Löfving (2011) menar att det är vi pedagoger som är ansvariga för att undervisningen motiverar till kommunikation och att utvecklingen inte stannar av när vi möter på nya hinder. Löfving menar vidare att vi måste dra nytta av de nya utmaningarna som vi ställs inför, för att kunna skapa en skola i tiden och en skola av i morgon (Löfving 2011, s.45).

Ellen berättar att de uppmärksammade det som hände i Göteborg för några år sedan, då ett Instagram-konto ledde till upplopp efter att bilder spridits med tjejerna som pekades ut som ”horror” och ”slampor”. Ellen berättar att de i lärarlaget kände att det var något väldigt viktigt att ta upp i klasserna även om det nödvändigtvis inte gällde deras elever. Ellen menade att även om det inte gällde deras elever så ser de på nyheterna och läser på internet, vilket väcker många frågor hos eleverna. Ellen berättar att de i samband med upploppen pratade med eleverna om kamratskap, etik och moral och om de mänskliga rättigheterna som integritet bl.a. Ellen och Kerstin belyser båda att det är i lågstadiet som den etiska grunden läggs och att det därför är viktigt att arbeta med värdegrunden utifrån olika frågor och scenarios. Båda lyfter fram att samtal kring lagar och regler på internet är viktiga att diskutera och inte med en negativ klang, utan med en förståelse för barnens liv på internet. Ellens berättelse om hur upploppen i Göteborg påverkade hennes undervisning kan ses i Lgr 11, under punkten *aktuella samhällsfrågor i olika medier* (Skolverket 2011a, s.201), vilket innebär att eleverna ska kunna diskutera och reflektera över hur samhället påverkas och utvecklas ur olika kontexter. Som jag nämnt tidigare om kommentarmaterialet för samhällskunskap så ska undervisningen ge eleverna möjlighet att samtala om och reflektera kring förhållanden och händelser som väcker deras tankar och känslor, vilket ger eleverna en möjlighet till att förstå sin samtid (Skolverket 2011b, s.20). Det som Ellen och Kerstin berättar om sin undervisning kan liknas vid den digitala kompetensen som Dunkels (2014) talar om, där hon menar att det är en lärares attityd och förhållningssätt till nya händelser som gör undervisningen relevant för eleverna (Dunkels 2014, s.55). Att som vuxen förstå hur nutida teknologi påverkar vardagen för barnen kan underlätta beslut som lärare tar om hur undervisningen ska planeras. Meningslösa och icke produktiva regler gällande sociala medier kan påverka våra elever på ett negativt sätt och det är därför Dunkels (2007, s.42) är noga med att poängtera att vi måste lyssna på barnen som också är användare av mediet.

5.5 Sociala mediers effekt på dagens elever

Ellen tror att vi blev lika påverkade av olika medier förr som nu, men att bilden av lycka och framgång har förändrats i och med Facebook och Instagrams påverkan. På sociala medier idag handlar det om att visa att man är så lycklig och att allt är så perfekt hela tiden, vilket hon tror påverkar dagens barn och unga negativt. Hon berättar att de elever som hon har idag bryr sig väldigt mycket om utseende och prestation, vilket hon säger påverkar vilka ämnen eleverna anser som viktiga. Alexandersson (2011, s.239-240) menar att identiteten skapas genom kollektiv gemenskap, i kommunikation med andra. Alexandersson hävdar att sociala medier och informationsteknologin bidragit till skapandet av nya normbildningar som förändrat och omskat vårt sätt att se på utseende och prestation. Hammarén och Johansson (2009) menar i likhet med Alexandersson att det är nästan omöjligt att kommunicera idag utan att bli en del av mediasamhället, vilket gör det centralt att diskutera medier i förhållande till identitet. I diskussion om identitet är det svårt att bortse ifrån det dominerande budskapet som sprids i medierna, dessa är även starkt sammankopplade till makt, vilket styr vårt medieutbud som sprids via bild och text till oss (Hammarén & Johansson 2009, s.58, 62).

En sak som Ellen nämner som positivt med sociala medier är att alla får en möjlighet att hitta likasinnade som kanske inte alltid finns på skolan. Hon belyser att man kan se det utifrån könsidentitet som utmanar det traditionella sättet att se på kön, och lyfter fram att det handlar om vem man identifierar sig som oavsett könstillhörighet. Ellens resonemang kan ses i likhet med den identitetsutveckling som sker via sociala medier som handlar om delaktighet och känslan av få tillhöra en social gemenskap där ens känslor och intellekt sätts i fokus (Alexandersson 2011, s.241). Ellens syn på könsidentitet kan ses i likhet med Zhao, Grasmuck och Martin (2008) som anser att online-världen är ett drömland för de som vill gå emot traditionella normer och könsstrukturer genom den möjlighet som internet erbjuder till anonymitet. Detta gör att dessa individer troligen vågar presentera sig i enlighet mot vad de anser sig vara sitt "sanna jag" (Zhao et al. 2008, s.1836). Det som påverkar vår samtid har oftast en väldigt stark diskursiv inverkan på hur vi tänker kring ideal, men sociala medier bidrar även till paradoxen att medierna bara skapar *ett* ideal. Sociala medier hjälper även till att skapa ett motstånd mot det stereotypa (Hammarén & Johansson 2009, s.57-58).

Genomgående anser Anna att "syns du inte så finns du inte syndromet" påverkar dagens barn och ungdomar i deras identitetsskapande. Detta kan tolkas utifrån det som Forsman (2014) beskriver om egobilder, vars syfte handlar om att iscensätta jaget. Egobilderna spelar en

otroligt viktig roll i barnens liv menar Forsman, genom att det är ett sätt för dagens barn att vara tillsammans, ett kommunikativt uttryck, där varje kommentar och like betyder otroligt mycket för självbilden (Forsman 2014, s. 102, 176). Anna tar upp samhörighet och delaktighet som något som berör sociala medier och den nutida teknologin. Hon berättar att de barn som inte är delaktiga eller vet vad sociala medier är, inte alltid kan hänga med i samtalen med de andra barnen, vilket hon menar påverkar vem de är/blir som individ i gruppen. Detta kan enligt Anna få en förödande effekt för barnet, ur den kontexten att vi människor har ett behov av att socialisera med varandra för att må bra. Att vara digitalt utanför kan ses i likhet med Giddens perspektiv på modernitet, att det genom emancipation och självförverkligande har skapats skillnader mellan- och uteslutningar av människor. Där vissa individer ses som mer privilegierade än andra och där vår livsstil präglar tillgången på materiella artefakter (Giddens 1991, s.14). Åkerlund (2011) ser på sociala medier utifrån Säljö's sociokulturella perspektiv och menar att vi som individer har ett starkt socialt behov av att vara deltagare i olika kontaktnät (Åkerlund 2011, s.28). Ur ett sociokulturellt perspektiv blir det en omöjlighet för de barnen som enligt Anna inte får ta del av sin kultur, vilket hon menar innefattar sociala medier och tillgång till datorer och mobiltelefoner. Denna syn på barnkultur kan tolkas utifrån Forsman (2014) som menar att det läggs flera timmar per dag på aktiviteter och social samvaro som hör ihop med vår samtida teknologi. Mobiler upplevs idag som ett relationsinstrument som hjälper oss att hålla kontakt med varandra samt ger oss en känsla av närvaro i varandras liv (Forsman 2014, s.173). Anna berättar att man genom att vara en del av mediasamhället har öppnat upp en helt ny värld för identitetsskapande, där man kan bli bekräftad av en hel värld, vilket hon tror kan skapa en förvirring hos barnen. Detta kan liknas vid Giddens syn på självets reflexivitet som ständigt utforskas och konstrueras. Att vår självbild påverkas av omvärldens åsikter menar han är ett resultat av modernitetens villkor. Tidigare handlade det om att identiteten förändrades i och med att man gick från barn till vuxen och att andra faktorer inte påverkade identitetsprocessen (Giddens 1991, s.45).

Anna ser att vissa negativa effekter kommer med ”att synas syndromet”, på det sättet ”hellre okänd än okänd”. Hon lyfter fram dagens kändiskultur och nämner Paradise Hotel som ett exempel. Prestationen är inte av betydande idag på samma sätt som förr, säger hon, vilket gör att synen på kändisskap har förändrats. ”Viktigast är att du syns och det spelar ingen roll hur eller i vilket forum”. Hammarén och Johansson (2009) lyfter fram att dagens medier inte bara skapar ett nytt seende, utan även omstrukturerar vår vardag. Relationen mellan privat och offentlig sfär har även suddats ut och medierna har bidragit till skapandet av ett nytt socialt

och kulturellt landskap, vilket kan ses i dokusåpor som Paradise Hotel där tittarna förs in i en värld där det privata inte existerar. Allt detta menar Hammarén och Johansson skapar konsekvenser för hur vårt dagliga liv bör organiseras samt vilka förutsättningar som skapas för identitetsarbete (Hammarén & Johansson 2009, s.46-47). Kerstin anser i enlighet med Anna att barnen idag påverkas mycket av ”selfiesyndromet”, som innebär att man kan och förstår vilka vinklar som gör att ens ansikte ser så snyggt ut som möjligt. Hon menar att det handlar om att skapa en så perfekt bild av sig själv, vilket i viss benämning inte behöver vara sann. Zhao et al. (2008) upptäckte i sin studie om Facebook att användarna ofta presenterade sig utifrån sitt ”bästa jag” och att de inte visade den sidan av sig själva som de ansåg vara ett fysiskt hinder. Det digitala jaget är lika verkligt som jaget ”offline”, menade det tillfrågade i studien. Alla var dock överens om att en positiv självpresentationen på Facebook ökade deras självkänsla och chans till att ansluta sig till offline-världen (Zhao et al. 2008, s.1831-1832)

Kerstin sammanfattar:

”Ja... de gör ju plutmunnar, duckface och spänner muskler... sociala medier har definitivt varit med om att skapa nya ideal snabbare på både gott och ont” (Kerstin, 150317).

Sammanfattningsvis kan man förstå det som Anna och Kerstin lyfter fram att dagens barn och unga får många möjligheter till olika förebilder, ideal och avskräckande exempel från sociala medier, vilket gör att barnen måste sortera upp många intryck, som i sig kanske bidrar till att barnen skapar sin egen mix av ideal, som förmodligen inte leder till en identitetskris för barnen (Rönnerberg 2006, s.356). Vilket åter för oss in på det kompetenta barnet som Dunkels (2007) beskriver sina informanter som. Dunkels är tydlig med att lyfta fram att dagens barn har utvecklat strategier för att delvis kunna motstå påverkan och undvika risker från internet, barnen är trots allt menar hon digitalt bofasta till skillnad från oss vuxna (Dunkels 2007, s.34).

Lisa berättar att en diskussion bland barnen på skolan har berört årets Melodifestival (2015) och hjärterösterna. Lisa beskriver hjärterösterna som en form av *like* och att barnen kunde vara med och påverka resultatet av Melodifestivalen om de hade en smartphone, ju fler hjärtan en artist fick desto bättre tyckte man att artisten och låten var. Lisa tror att sociala medier har bidragit till att vi fått ett nytt sätt till att uttrycka uppskattning. Enligt Forsmans (2014) rapport så visar det att mediehandlingar är knutna till vardagliga situationer och att dessa skapas i skolan som är en central mötesplats där upplevelser diskuteras. Dessa upplevelser konstruerar sedan vad som sker på de sociala medierna (Forsman 2014, s.173).

Lisa jämför hjärterösterna i Melodifestivalen med *likes* på Instagram och menar att bli *likad* nästan får en större betydelse för barnen än om man säger snälla saker till varandra ansikte mot ansikte. Lisa tror att det har blivit så på grund av att varje *like* eller kommentar på ens bilder finns kvar och kan läsas som en bekräftelse på att de duger eller inte. Patrik Hernwall (2014) menar att sociala medier avspeglar vår samtid vilket gör det relevant att diskutera identitet i samma kontext. För att förstå vår samtid måste vi även utgå ifrån vår konsumtionskultur vilket inbegriper sådant som kroppsideal, karriärsväl, värderingar och ställningstaganden. Allt detta blir avgörande för hur en individ kommer att skapas genom sociala medier där varje kommentar, like eller inlägg får en ytterligare betydelse samt bekräftar för individen att hen duger (Hernwall 2014, s.57, 71).

En effekt som Simon tyckt sig märka är att dagens barn vill synas mer och berättar att det är många av eleverna som lägger ut bilder på sig själva när de ska vara fina och att fokus ligger på utseende och materiella föremål. Simon anser att eleverna inte borde ha eget Instagramkonto i så unga år (8-12 år), eftersom syftet med Instagram är att synas bildligt, som i slutändan resulterar i en bekräftelse. Det som Simon lyfter fram kan ses som en form av *imitation*, genom att barnen härmar andra individers handlingar för att känna sig delaktiga. Att barnen *identifierar* sig med bilder som de ser på Instagram kan fungera för barnen som ett sätt att ”känna sig som”, vilket inte ska blandas ihop med att ”vilja vara den andre” eftersom barn oftast trivs med att vara i sin sociala miljö (Rönneberg 2006, s.128, 130). På det sätt individer bekräftar varandra är en förutsättning för hur individen uppfattar sig själv och det är när vi känner oss accepterade som vår sociala identitet tar sin form (Alexandersson 2011, s.238). Utifrån ovanstående resonemang så borde Instagram vara ett utmärkt sätt att få bekräftelsen på, om det sker på ett positivt sätt.

Simon är dock väldigt tydlig med att berätta om positiva erfarenheter, där han menar att barnen idag visar upp en medvetenhet, på det sättet att de gärna delar med sig av vad de sett på sociala medier. Simon berättar även att barnen ofta visar upp sina Instagram-konton och vill att de vuxna ska titta på bilderna och vara delaktiga. Simon menar att sociala medier har bidragit till ett nytt sätt att förstå dagens barn, som ifrågasättande av vad de ser och hör, vilket skapar en diskussion. Det är vid dessa tillfällen som Simon menar att eleverna får en möjlighet till att reflektera, diskutera och argumentera för sina åsikter eller upplevelser av saker och ting som berör samhället och deras liv, vilket kan ses som något positivt i förhållande till barnens identitetsskapande. Detta kan ses i enlighet med Lgr 11:s *aktuella*

samhällsfrågor i olika medier (Skolverket 2011a, s.201), där det i kommentarmaterialet för samhällskunskap beskrivs att undervisningen ska ge eleverna en möjlighet till att förstå sin samtid genom att de kan uttrycka och värdera olika ståndpunkter. Läraren bör även utforma undervisningen utifrån sina elevers ålder, intressen och förförståelse samt utifrån en aktualitetsaspekt (Skolverket 2011b, s.20). Simon avslutar intervjun med att säga att sociala medier inte bara bidragit till negativa effekter på barnen som han kanske fick det att framstå i början av intervjun, han förklarar det såhär:

”I slutändan tror jag att det handlar om att ha en förståelse för hur och på vilket sätt barnen använder sociala medier... Och att man som vuxen förstår att det är en del av barnens intressen och livsstil idag” (Simon, 150317).

Forsmans (2014) lyfter fram i sin slutsats att vi genom att se ”nya medier” som en del av lärande och värdegrund, kan skapa en möjlighet för våra barn att diskutera och reflektera utifrån sina egna kunskaper och erfarenheter. Forsman poängterar att vi inte ska fokusera på vad barn *inte gör* och bry oss om vad barn och unga *faktiskt gör*. Barn och unga idag lever och lär av internet och det är oftast helt frivilligt (Forsmans 2014, s.179).

6. Sammanfattning och slutsats

Syftet med uppsatsen var att undersöka hur fem lärare upplevde och tänkte kring sociala mediernas påverkan på eleverna och deras undervisning. Samt vilka effekter lärarna beskrev att sociala medier bidragit till, i elevernas identitetsskapande. Detta undersöktes genom intervjuer med fem lärare. Det gjordes även en enkätundersökning för att ta reda på hur många elever som var aktiva på sociala medier på den skolan där majoriteten av intervjuerna genomfördes. Jag har i min studie utgått ifrån barnperspektivet (Rönneberg 2006, Dunkels 2010), det sociokulturella perspektivet (Säljö 2000) och modernitetens påverkan människan (Giddens 1991) för att kunna tolka och förstå det som mina informanter berättade om.

I enkätundersökningen undersökte jag hur många barn i åldrarna 9-12 år som var aktiva användare av sociala medier och 78 barn deltog i undersökningen. Min undersökning visade i likhet med rapporten Ungar & Medier 2015, att flickor var mer aktiva på sociala medier än

pojkar. I min enkätundersökning deltog dock ett större antal flickor än pojkar, vilket gjorde att snittet blev 69 % användare. Mina 69 % användare kan dock stå sig mot rapporten Ungar & Medier 2015, eftersom de hade ett lägre antal flickor än pojkar i sin undersökning vilket gav ett snitt på 58 % (Statens medieråd 2015, s.49).

Vad är sociala medier enligt lärarna?

När lärarna skulle förklara vad sociala medier var, så framgick det att Facebook och Instagram ansågs vara välkända sociala plattformar. För Ellen och Kerstin innebar sociala medier att sprida olika saker, så som bilder, videos och textmeddelanden. Lisa berättade att hon själv var i sin egen läroprocess och ansåg att Facebook var viktigt att kunna för hennes yrke. För Anna innebar sociala medier en plats på internet där du kan visa upp dig själv. Simon använder sociala medier som en förlängning av sig själv, för att kommunicera med vänner, men samt för att hålla sig uppdaterad om vad som händer i samhället.

Hur tänker lärarna kring elevernas användning av sociala medier?

Lärarnas syn på elevernas användning av sociala medier har till viss del skilt sig åt. Ellen och Lisa trodde att barnen tänker mer utifrån ett individualistiskt tankesätt, på den grund, att vår konsumtionskultur styr våra liv. Ellen och Lisa menade att datorer och mobiltelefoner blev ett måste om man som individ ska kunna vara delaktig i den sociala gemenskapen, vilket kan hänvisas till Giddens livsstilsval. Livsstilsvalen grundas utifrån vilka förhållanden vi har till varandra samt till människans starka behov av att tillhöra en socialgemenskap, som i slutändan blir avgörande för självidentiteten (Giddens 1991, s.14). Anna ansåg att sociala medier var en del av vuxenlivet och trodde att det var detta som gjorde att barnen tyckte sociala medier var så spännande. Simon hävdade däremot att sociala medier blev ett sätt för barnen att slå sig fria från de vuxnas styre och ett sätt för barnen att vara i sin kamratgemenskap. Kerstin diskuterar dagens ”nåbarhetskultur” och hur den kan påverka barnen negativt. De flesta av lärarna var överens om att sociala medier inte har ett skydd eller filter, vilket gör att barnen kan råka se saker som de inte bör göra. Vuxnas känsla över att behöva skydda barnen från faror och risker kan liknas vid det som Rydin (2010, s.21) benämner som ”tredjepersonseffekten”, vilket gör att vi ser på andra som mer utsatta för risker och faror än oss själva. Ellen var dock noga med att poängtera att livet online kan vara väldigt viktigt i ett barns liv och att man som vuxen bör ha en förståelse för detta, ett resonemang som även Åkerlund (2011, s.33) använder och menar att sociala plattformar tillåter individen att

experimentera med jaget och att kontroll över det virtuella jaget skiljer sig från det verkliga jaget.

Hur upplever lärarna att sociala medier har påverkat undervisningen?

Samtliga av lärarna var överens om att sociala medier är en del av vår samtid. För lärarna hade sociala medier påverkat undervisningen och verksamheten på olika sätt, men oftast har det blivit förändring i schemat för att en händelse som hänt på sociala medier behövs diskuteras. Vid dessa tillfällen nämner lärarna att de behövt diskutera värdegrunden, lagar och regler gällande vett och etikett på sociala medier. Samtliga lärare ansåg att man bör se på sociala medier som en ny kunskapskälla som barnen använder. Lärarnas syn på undervisning och sociala medier kan liknas vid det som Dunkels (2014, s.55) menar, att hur vi agerar i lärandemiljön, samt hur vi ser på kunskap bör vara något som är i ständig utveckling och förändring. Hon menar vidare att det är en lärares attityd och förhållningssätt till nya händelser som gör undervisningen relevant för eleverna.

Hur beskriver/upplever lärarna de effekter som sociala medier bidragit till i elevernas identitetsskapande?

Samtliga lärare ansåg att sociala medier har haft en effekt på barnens identitetsskapande. Lärarna diskuterade barnens behov av att känna sig sedda, vilket idag åstadkoms via sociala medier. Lärarna ansåg att barnens fokus på utseende, perfektion, prestation och materiella föremål påverkat om en god självbild upprätthålls. Sociala medier har även enligt lärarna skapat ett nytt sätt att visa uppskattning individer emellan, där de får uppskattning genom kommentarer och likes på att de duger. Alla lärarna var eniga om att sociala medier är en socialplats, där barnen får känna sig delaktiga i sin sociala samvaro samt vara en del av sin kultur. Det som lärarna hävdade kan tolkas utifrån Hernwall (2014, s.57, 71) som menar att för att förstå vår samtid så måste vi utgå ifrån vår konsumtionskultur, vilket inbegriper sådant som kroppsideal, karriärsväl, värderingar och ställningstaganden och det är detta som blir avgörande för hur en individ blir bekräftad, genom varje kommentar, like eller inlägg. Alexandersson (2011, s.238) menar i likhet med Hernwall att det är bekräftade av andra som påverkar hur vår identitet formas. Simon var dock den enda av informanterna som lyfte upp medvetenhet, som han tyckte se hos barnen, där han ansåg att de uppvisade ett starkt identitetsarbete. Något som enligt Simon åstadkoms genom att eleverna fick diskutera, reflektera och argumentera för olika upplevelser eller händelser som skett på sociala medier. Medvetenheten som eleverna uppvisar kan ses i ljuset av Dunkels (2007, s.34) kompetenta

barn, där hon menar att dagens barn har utvecklat strategier för att delvis kunna motstå påverkan och undvika risker från internet, eftersom de är digitalt bofasta.

Vidare forskning:

Resultatet av min enkätundersökning i jämförelse till rapporten Ungar & Medier 2015 (Statens medieråd 2015, s.49) visade båda, att flickor tidigare blir aktiva användare av sociala medier än pojkar. Detta skulle vara av största intresse att undersöka, varför det kommer sig att flickor i större utsträckning är aktiva på sociala medier. Vad är det som lockar flickorna till att bli aktiva användare i de yngre åldrarna.

7. Källförteckning

7.1 Tryckta källor

Aarsand, Pål André (2007). *Around the screen: computer activities in children's everyday lives*. Diss. Linköping: Linköpings universitet, 2007. Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-8883>

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskaplig forskning. I: Ahrne, G & Svensson, P (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Alexandersson, Mikael (2011). Det Nya Jaget. I: Alexandersson, Mikael & Hansson, Thomas (red.). *Unga nätmiljöer: nya villkor för samarbete och lärande*. Lund: Studentlitteratur

Bris (2014). *Barnen, Bris och it 2014. Ungas vardag online- en sammanställning av Bris kontakter*. Stockholm: Bris

Dalen, Monica (2007). *Intervju som metod*. Malmö: Liber

Dunkels, Elza (2007). *Bridging the distance: children's strategies on the internet*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2007 Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-1340>

Dunkels, Elza (2008). Children's Strategies on the Internet. *Critical Studies in Education*, Vol. 49 (2), p. 171-184, viewed 18 augusti 2015. Tillgänglig på Internet: http://www.tandfonline.com/till.biblextern.sh.se/doi/abs/10.1080/17508480802123914#.VdN_2T2L5UM

Dunkels, Elza (2010). Reaktioner på ungas nätanvändning. I: Carlsson, Ulla (red.) *Barn och unga i den digitala mediekulturen*. Göteborg: Nordicom

Dunkels, Elza (2014). Digital kompetens- vad kan vi lära oss av ungas lärandemodeller?. I: Dunkels, Elza & Lindgren, Simon (red.). *Interaktiva medier och lärandemiljöer*. Malmö: Gleerups

Dunkels, Elza & Lindgren, Simon (red.) (2014). *Interaktiva medier och lärandemiljöer*. Malmö: Gleerups

Eriksson- Zetterquist, Ulla & Ahrne, Göran (2011). Intervjuer. I: Ahrne, G & Svensson, P (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Forsman, Michael (2014). *Duckface/Stoneface. Sociala medier, onlinespel och bildkommunikation bland killar och tjejer i årskurs 4 och 7*. Stockholm: Statens medieråd. Tillgänglig på Internet: http://www.statensmedierad.se/upload/pdf/duckface_rapport.pdf

Giddens, Anthony (1991). *Modernitet och självidentitet: självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos

Hammarén, Nils & Johansson, Thomas (2009). *Identitet*. Stockholm: Liber

Hernwall, Patrik (2014). "Vem är du?" Om genus och makt i ungas kommunikation online. I: Dunkels, Elza & Lindgren, Simon (red.). *Interaktiva medier och lärandemiljöer*. Malmö: Gleerups

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och kultur

Löfving, Christina (2012). *Digitala verktyg och sociala medier i undervisningen: så skapar vi en relevant skola utifrån Lgr 11*. Stockholm: Liber

Margineanu, Felicia (2015). *Uppkopplad: en guide till sociala mediers möjligheter*. Stockholm: Modernista

Pålsson, Stefan (2014). Digitaliseringen av skolan. I: Dunkels, Elza & Lindgren, Simon (red.). *Interaktiva medier och lärandemiljöer*. Malmö: Gleerups

Rydin, Ingegerd (2010). Försvinner barndomen med internet?- Reflektioner kring forskning och debatt om möjligheter och risker. I: Carlsson, Ulla (red.) *Barn och unga i den digitala mediekulturen*. Göteborg: Nordicom

Rönnerberg, Margareta (2006). "Nya medier" - men samma gamla barnkultur?: om det tredje könets lek, lärande och motstånd via TV, video och datorspel. Uppsala: Filmförlaget

Selander, Staffan & Kress, Gunther R. (2010). *Design för lärande: ett multimodalt perspektiv*. Stockholm: Norstedt

Skolverket (2011b). *Kommentarmaterial till kursplanen i samhällskunskap*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2011a). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Skolverket.

Stakston, Brit (2011). *Gilla!: dela engagemang, passion och idéer via sociala medier*. 2. uppl. Stockholm: Idealistas

Statens medieråd (2013). *Ungar & Medier 2012/13. Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*. Stockholm: Statens medieråd.

Statens medieråd (2015). *Ungar & Medier 2015. Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*. Stockholm: Statens medieråd.

Svensson, Peter & Ahrne, Göran (2011). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I: Ahrne, G & Svensson, P (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Säljö, Roger (2000). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma

Trsani, Jetmira (2011). Därför spelar vi Farmville. I: Nilsson, Michael (red.) *Sociala? Medier?: en antologi om en ny tid*. Malmö: Manifesto

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet (hämtad i mars 2015)

Zhao, Shanyang, Grasmuck, Sherri & Martin, Jason (2008). Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships. *Computers In Human Behavior*, vol. 24 (5), p. 1816-1836, viewed 18 augusti 2015.

Tillgänglig på Internet:

<http://www.sciencedirect.com.till.biblextern.sh.se/science/article/pii/S0747563208000204>

Åblad, Lovisa (2011). Sociala nätverk i en digital värld. I: Nilsson, Michael (red.) *Sociala? Medier?: en antologi om en ny tid*. Malmö: Manifesto

Åkerlund, Dan (2011). Ungas lärande i sociala medier. I: Alexandersson, Mikael & Hansson, Thomas (red.). *Unga nätmiljöer: nya villkor för samarbete och lärande*. Lund: Studentlitteratur

7.2 Otryckta källor

Inspelning av intervju, Ellen den 16 mars 2015

Inspelning av intervju, Simon 17 mars 2015

Inspelning av intervju, Kerstin 17 mars 2015

Inspelning av intervju, Anna 17 mars 2015

Inspelning av intervju, Lisa 19 mars 2015

Bilaga 1: Intervjufrågor

1. Vem är du?
2. Vad är sociala medier för dig?
3. Vet du om det är många elever som är aktiva på sociala medier på skolan?
4. Hur tror du att barns egen kultur har förändrats i och med sociala mediers påverkan?
5. Vilken roll i barnens liv tror du att sociala medier har?
6. Anser du att man som vuxen, bör förstå hur sociala medier kan påverka barnens liv?
7. Har sociala medier någon gång påverkat undervisningen? Om Ja, i så fall på vilket sätt?
8. Tar barnen med sig bagage av saker till skolan som hämt på sociala medier som går emot värdegrunden?
9. Skulle du säga att det som berör medier och kommunikation på internet är en del av samhällskunskapen?
10. Vilken medvetenhet visar eleverna upp om vad de lär sig på sociala medier?
11. Hur tror du att barnen påverkas rent identitetsmässigt av sociala medier?
12. Anser du att det är skolans ansvar att ge föräldrarna tips och råd gällande barns media användning?
13. Tror du att användandet av sociala medier skiljer sig beroende på vart du bor?

Bilaga 2: Enkätfrågor

Ålder:

Ringa in svaret som är sant

1. Använder du internet själv?

Ja   **Nej**

2. Har du Instagram?

Ja   **Nej**

3. Har du Facebook?

Ja   **Nej**

Om du har svarat ja på fråga 2 eller 3 så ska du svara på fråga 4, 5, 6 och 7.

4. Brukar du chatta/prata med andra när du spelar spel på internet?

Ja   **Nej**

5. Är det viktigt för dig att få likes på Instagram och Facebook?

Ja   **Nej**

6. Har du skrivit elaka kommentarer till någon på Instagram eller Facebook?

Ja   **Nej**

7. Har någon annan skrivit elaka kommentarer till dig på Instagram eller Facebook?

Ja   **Nej**

Bilaga 3: Ordlista

Hashtag- Är ett sätt för Instagramanvändare att etikettera sina bilder så att andra användare finner dessa bilder. Det kan exempelvis se ut såhär: #sol. Om en annan användare söker på sol så kommer de bilder du markerat med sol upp som förslag.

Like- Ett sätt att uttrycka gillande i form av en tumme på Facebook och ett hjärta på Instagram.

Selfies-

Online- Att vara uppkopplad på internet

Offline- Att vara frånkopplad från internet.

YouTube- En webbplats där dess användare kan ladda upp videoklipp, som andra användare kan titta på samt kommentera och gilla.

Onlinespel- Datorspel som spelas över internet, även kallat LAN. Spelen kan spelas ensamma eller i grupp. I de flesta onlinespelen förekommer även chattande (spelarna kommunicerar med varandra i form av text eller onlinesamtal).

Paradise Hotel- Reality show (dokusåpa) där deltagarna följs med kamera dygnet runt. Sänds på TV3.

Social sajt, social plattform och social medier = Facebook och Instagram

Iphone- En smartphone som är utvecklad av Apple. Det är en kombinerad mobil och handdator.

Ipad- Utvecklad av Apple. Det är en portabel pekdator eller surfpatta som dem även kallas.